

Magdalena **BACHMAN**
Marek Ł. **GRABANIA**
Monika **KURPAS**

EUROPEJSKA AGENCJA OBRONY

Streszczenie: W artykule przedstawiono cele Europejskiej Agencji Obrony (*European Defence Agency - EDA*), jej strukturę organizacyjną oraz omówiono zadania poszczególnych Dyrektoriatów. Opisano zasady i mechanizmy finansowania wspólnych projektów lub programów realizowanych pod auspicjami Agencji. Omówiono także działania OBRUM mające na celu uczestnictwo w międzynarodowych programach i projektach badawczo-rozwojowych.

1. WSTĘP

W czerwcu 2003 roku, podczas obrad Rady Unii Europejskiej w Salonikach podjęto decyzję o rozpoczęciu niezbędnych działań prowadzących do utworzenia w 2004 roku agencji międzyrządowej w dziedzinie rozwoju potencjału obronnego, zaopatrzenia oraz uzbrojenia.

Europejska Agencja Obrony została powołana w dniu 12 lipca 2004 r. Podlega ona kompetencji Rady Europejskiej i jest otwarta na udział oraz głosy wszystkich Państw Członkowskich (PC) Unii Europejskiej (UE). Za główne cele postawiono jej rozwój zdolności obronnych w zakresie zarządzania kryzysowego, wspieranie i polepszanie europejskiej współpracy w dziedzinie zbrojeń oraz wzmacnianie europejskiego przemysłu obronnego i bazy technologicznej (*Defence Technological and Industrial Base - DTIB*). Ważnym aspektem działania Agencji jest również, w powiązaniu z wybranymi działaniami badawczymi Unii, wspieranie badań, których celem jest osiągnięcie wiodącej roli w dziedzinie opracowania technologii strategicznych dla przyszłych zdolności w zakresie obronności i bezpieczeństwa, kluczowych dla potencjału przemysłowego Europy.

W szerokim wachlarzu zadań Agencji zasadniczą rolę odegrała konieczność utworzenia Europejskiego Rynku Uzbrojenia (*European Defence Equipment Market – EDEM*), wynikająca bezpośrednio z zadania wzmacniania DTIB. Utworzenie konkurencyjnego rynku w skali światowej jest pochodną sukcesywnego rozwijania, w porozumieniu z Komisją Europejską oraz przemysłem, odpowiedniej polityki i strategii w obszarze przemysłu obronnego i bezpieczeństwa.

Agencja będzie realizować założone cele poprzez zachęcanie rządów PC do planowania i realizowania budżetów obronnych w taki sposób, aby wychodziły one naprzeciw wyzwaniom „jutra”, a nie skupiały się tylko na obecnych potrzebach oraz zagrożeniach. Osiągnięte to zostanie poprzez wspomaganie identyfikacji potrzeb oraz promowanie współpracy w miejsce dotychczasowych podziałów.

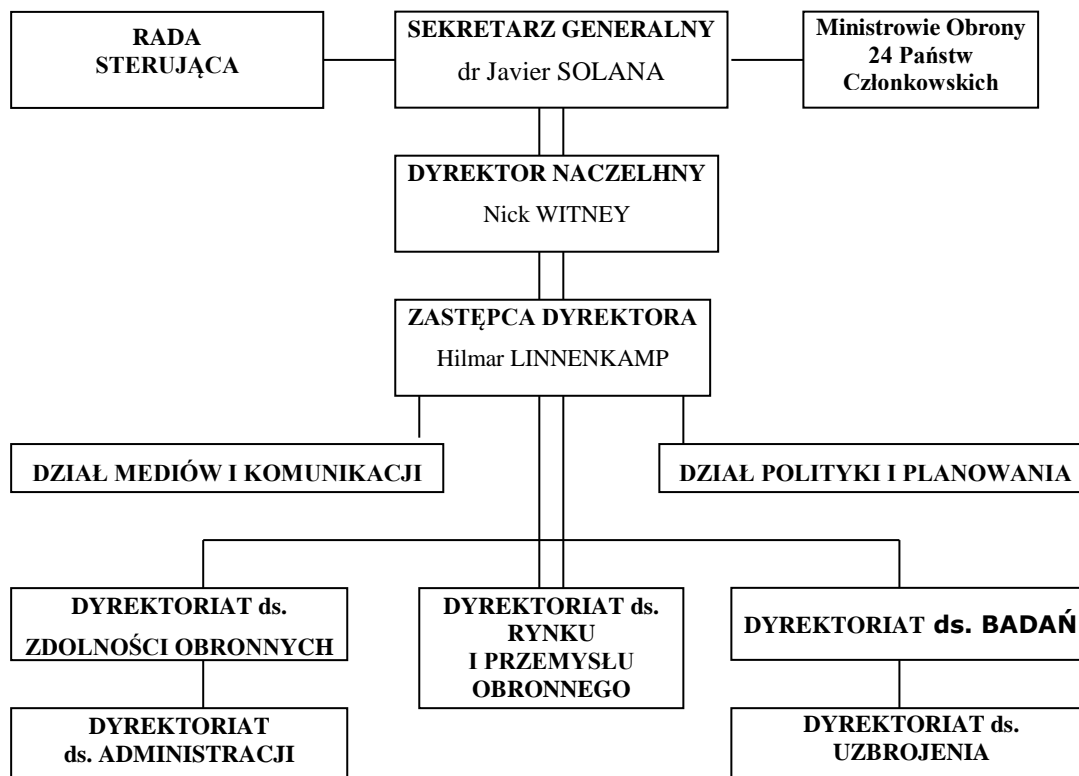
2. STRUKTURA ORGANIZACYJNA EDA

Do Agencji należą wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej z wyjątkiem Danii, która ze względu na zapisy konstytucyjne nie uczestniczy w Europejskiej Polityce Bezpieczeństwa i Obrony (*European Security and Defence Policy – ESDP*). Struktura organizacyjna Agencji została przedstawiona na rysunku 1.

Agencja działa pod kierownictwem Rady Unii Europejskiej, która wykonując swoją rolę nadzoru politycznego oraz kształtowania polityki, opracowuje wytyczne również dla Agencji.

Przewodnią rolę w strukturze Agencji (Rys. 1), zgodnie z art. 24 Traktatu o Unii Europejskiej, pełni Szef Agencji - *Sekretarz Generalny/Wysoki Przedstawiciel ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa*. Jest on odpowiedzialny za:

- ogólną organizację i funkcjonowanie Agencji,
- realizację wytycznych Rady UE oraz Rady Sterującej Agencji,
- przedstawienie Radzie UE sprawozdania Agencji,
- negocjacje ustaleń administracyjnych z państwami trzecimi i organizacjami oraz ustanawianie z nimi kontaktów roboczych.

Rys. 1. Struktura organizacyjna Europejskiej Agencji Obrony

Rada Sterująca jest organem decyzyjnym Agencji, w jej skład wchodzi jeden przedstawiciel każdego uczestniczącego PC oraz przedstawiciel Komisji UE. Rada Sterująca działa zgodnie z wytycznymi Rady UE. Przyjmując wytyczne i decyzje związane z pracą Agencji, Rada zbiera się na szczepku Ministrów Obrony PC lub ich przedstawicieli co najmniej dwa razy w roku. Rada Sterująca może spotykać się w różnych składach (takich jak: Narodowi Dyrektorzy ds. Uzbrojenia, Narodowi Dyrektorzy ds. Badań i Technologii Obronnych, Narodowi Planiści Obronni lub Dyrektorzy Polityczni).

Do najważniejszych zadań Rady Sterującej należą:

- zatwierdzanie sprawozdań przedstawianych Radzie UE,
- zatwierdzanie rocznego programu prac Agencji,
- przyjmowanie budżetu ogólnego,
- zatwierdzanie tworzonych w ramach Agencji projektów/programów *ad hoc*,
- mianowanie Dyrektora Naczelnego i jego zastępcy.

Dyrektor Wykonawczy oraz jego zastępca powoływani są przez Radę Sterującą na wniosek Szefa Agencji na okres trzech lat. Do obowiązków Dyrektora Naczelnego Agencji należy podejmowanie wszelkich niezbędnych kroków w celu zapewnienia wydajnej i skutecznej pracy Agencji, oraz nadzór i koordynacja jednostek organizacyjnych Agencji.

Struktura Agencji opiera się na pięciu dyrektoriatach do następujących spraw: zdolności obronnych, badań i technologii, współpracy w obszarze rynku i przemysłu obronnego, oraz do spraw administracyjnych. W dyrektoriatach realizowane są prace wynikające z zadań Agencji.

2.1 Dyrektoriat ds. Zdolności Obronnych

Dyrektoriat ds. Zdolności Obronnych w celu identyfikacji przyszłych zdolności i potrzeb obronnych zajmuje się analizą otoczenia oraz potrzebami wynikającymi z doświadczeń operacyjnych i planowanych misji. Bezpośrednią jego działalnością jest współpraca z Dyrektoriatem ds. Badań i Technologii oraz Państwami Członkowskimi przy opracowywaniu strategii rozwijania obecnych oraz określania nowych zdolności obronnych. Koordynuje również wysiłki PC w maksymalizacji wyników badań naukowych oraz promuje i rozwija interoperacyjność sił UE.

2.2 Dyrektoriat ds. Rynku i Przemysłu Obronnego

Dyrektoriat ds. Rynku i Przemysłu Obronnego realizuje trzy zasadnicze zadania:

- dąży do stworzenia międzyrządowego konkurencyjnego europejskiego rynku wyposażenia obronnego (EDEM);
- prowadzi działania mające na celu restrukturyzację i wzmocnienie Europejskiej Bazy Technologiczno – Przemysłowej (*European Defence Technological and Industrial Base - EDTIB*);
- prowadzi dialog z Komisją Europejską i innymi udziałowcami rynku obronnego oraz podmiotami gospodarki rynkowej

Ponadto, zadaniem Dyrektoriatu ds. Rynku i Przemysłu Obronnego jest inicjowanie i koordynowanie wielostronnej współpracy i konsolidacji przemysłów obronnych uczestniczących Państw Członkowskich. Dyrektoriat ten bierze także udział w rozwoju polityki i strategii dotyczących europejskiego przemysłu obronnego, a także nadzoruje realizację zasad dotyczących zakupów w obszarze uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

2.2.1 Europejski Rynek Uzbrojenia (European Defence Equipment Market - EDEM)

Bazując na „Zielonej Księdze zamówień publicznych w dziedzinie obrony” 21 listopada 2006 r. Rada Sterująca EDA podjęła istotne decyzje w sprawie utworzenia Europejskiego Rynku Uzbrojenia, międzyrządowej struktury bazującej na Kodeksie Postępowania w Zakresie Zamówień Obronnych (*Code of Conduct on Defence Procurement*) i Kodeksie Dobrych Praktyk w Łańcuchu Dostaw (*Code of Best Practice in Supply Chain*). Tym samym Rada Sterująca wprowadziła z dniem 1 lipca 2006 r. „Międzyrządowy Reżim stymulujący konkurencyjność Europejskiego Rynku Uzbrojenia” (*Intergovernmental Regime to Encourage Competition in the European Defence Equipment Market*). Polska wraz z innymi 21 państwami przystąpiła do tego reżimu w roku 2006. Jest to dobrowolny, niewiążący prawnie międzyrządowy reżim, którego zadaniem jest stymulowanie konkurencyjności w obszarze art. 296 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej. Do zadań Rynku należy stworzenie bardziej otwartego i przejrzystego rynku uzbrojenia UE. W efekcie

powinno to doprowadzić do wzmocnienia przemysłu zbrojeniowego i zwiększenia jego konkurencyjności oraz opłacalności produkcji, przy jednoczesnym zagwarantowaniu wsparcia dla rozwoju sił zbrojnych UE w zakresie Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony [1]. Oprócz wyposażenia i wzmocnienia europejskiego przemysłu i bazy technologicznej decyzja ta ma również zagwarantować otrzymanie przez europejskie armie lepszego wyposażenia za cenę, jaką budżety obronne PC będą mogły zaakceptować [2]. Europejski Rynek Uzbrojenia, obejmuje swoim zasięgiem specyficzny sektor i jest częścią rynku wewnętrznego Unii.

2.3 Dyrektoriat ds. Uzbrojenia

Dyrektoriat ds. Uzbrojenia tworzy wspólny grunt dla współpracy pomiędzy Agencją oraz przedstawicielami przemysłu i polityki, identyfikuje rozwiązania służące obniżeniu kosztów prac prowadzonych w ramach wojskowej Bazy Testów i Oceny (*Defence Test and Evaluation Base – DTEB*) [3]. Dyrektoriat realizuje prace analityczne zmierzające do określenia możliwości optymalizacji przemysłowej bazy wojskowej Unii, jednocześnie spełniającej zadania na rzecz obronności państw UE. Do głównych funkcji tego Dyrektoriatu należy promowanie i aranżowanie współpracy PC w zakresie przemysłu wojskowego, koordynowanie programów realizowanych w ramach Agencji i innych dyrektoriatów, zarządzanie określonymi pracami oraz identyfikacja i promowanie najlepszych praktyk w tych dziedzinach. Poprzez współpracę z Państwami Członkowskimi w realizacji wspólnych projektów dotyczących uzbrojenia i sprzętu wojskowego, kreuje i rozwija standardy i procedury obowiązujące w tej dziedzinie.

2.4 Dyrektoriat ds. Badań i Technologii

Dyrektoriat ds. Badań i Technologii ściśle współpracuje z państwami Członkowskimi UE oraz uczestniczy w określaniu zdolności obronnych mających na celu wspieranie Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (*European Security Defence Policy – ESDP*). Aranżuje i administruje współpracę Państw Członkowskich oraz realizację wspólnych programów/ projektów badawczych typu *ad hoc* kategorii A i B. Zamawia również prace badawcze realizowane w ramach budżetu operacyjnego Agencji, co bezpośrednio przyczynia się do opracowania nowych technologii, potrzebnych do osiągnięcia kolejnych, europejskich potrzeb i zdolności obronnych.

W Dyrektoriatkach ds. Badań i Technologii oraz ds. Zdolności Obronnych uruchomiony został proces realizacji postanowień ministrów obrony Państw Członkowskich, a dotyczących inicjatywy Javiera Solany, polegającej na wzmocnieniu i rozbudowaniu europejskich wysiłków na rzecz wspólnie realizowanych prac badawczych i rozwojowych. Efektem tych starań jest zdefiniowanie projektów badawczych typu *ad hoc* kategorii A i B oraz określenie zasad na podstawie, których Państwa Członkowskie mogą realizować prace w ramach tych programów.

2.5 Dyrektoriat ds. Zdolności Obronnych

Dyrektoriat ds. Zdolności Obronnych współpracując z Dyrektoriatem ds. Badań i Technologii oraz Państwami Członkowskimi, opracowuje strategie udoskonalania obecnych i określania nowych europejskich zdolności obronnych. Koordynuje również wysiłki Państw Członkowskich na rzecz optymalizacji wyników badań naukowych.

2.6 Dyrektoriat ds. Administracyjnych

Dyrektoriat ds. Administracyjnych zarządza zasobami ludzkimi, budżetem, logistyką itp. Dostarcza również i koordynuje ekspertyzy oraz generalnie wspiera działalność i prace Agencji.

3. MECHANIZM USTANAWIANIA I ZATWIERDZANIA PROJEKTÓW/PROGRAMÓW

Zdaniem Javiera Solany - Wysokiego Przedstawiciela Rady UE ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (równocześnie szefa Agencji) zwiększenie finansowania europejskich wysiłków w obszarze badań i technologii, powinno przyczynić się do osiągnięcia wiodącej roli w zakresie strategicznych technologii dla przyszłych zdolności w obszarze bezpieczeństwa i obrony. Nad realizacją programów/projektów badawczych w EDA mają pieczę Dyrektoriaty ds. Badań i Technologii oraz Zdolności Obronnych.

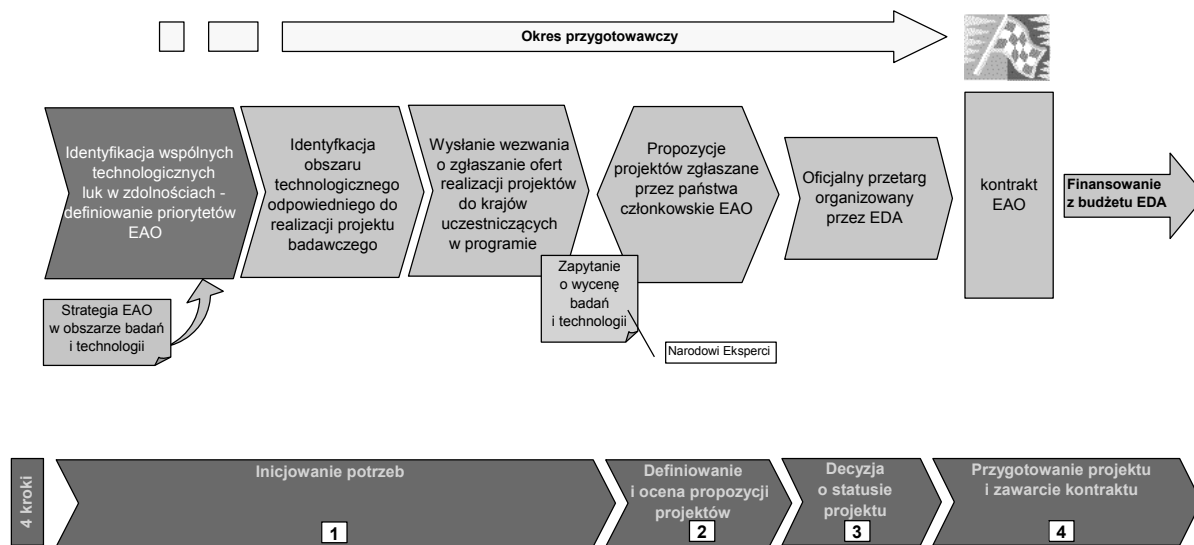
Program wydatków w ramach budżetów badań i technologii na badania nad bezpieczeństwem wyraźnie rozdziela badania nad kwestiami bezpieczeństwa od badań związanych z sektorem obronnym. Badania związane z bezpieczeństwem finansowane są przez Komisję Europejską w ramach 7 Programu Ramowego, priorytet Bezpieczeństwo. Za badania obronne odpowiedzialni są ministrowie obrony Państw Członkowskich Agencji. Pieniądze na ten cel pochodzą z budżetów obronnych reprezentowanych przez nich państw. Wiele z rozwijanych technologii w sektorze obronnym i cywilnym może być wspólnych. Rolą Agencji jest także śledzenie działań mające na celu uniknięcie podwójnego płacenia za prowadzenie tych samych badań.

Zgodnie z zapisami dokumentu założycielskiego EDA [4] w ramach Agencji funkcjonują dwie kategorie programów/projektów. *ad hoc* kategorii A - art. 20 [4] oraz *ad hoc* kategorii B - art. 21 [4]. W dokumencie [4] przywoływany jest również zapis mówiący o możliwości samodzielnego inicjowania przez Agencję badań naukowych i prac rozwojowych w ramach części swojego budżetu, jeżeli leży to wyraźnie we wspólnym interesie wszystkich uczestniczących państw członkowskich, art. 113, p. 5 [4]. Jest to trzecia kategoria projektów funkcjonujących w ramach EDA. Są to programy/projekty finansowane w ramach budżetu operacyjnego EDA. W ramach tej kategorii finansowane będą projekty studialne i badania podstawowe, czyli badania niskobudżetowe. Zatwierdzony przez Ministrów obrony budżet EDA na rok 2007 wynosi 22 miliony euro. Pomniejszając go o koszty związane z funkcjonowaniem Agencji (koszty bieżące, zatrudnienia, posiedzeń) na badania pozostaje około 3 milionów euro. Kwota ta pozwala finansować tylko kilka wybranych projektów i studiów długookresowych [5]. Budżety na kolejne lata, mimo prognoz tj.: 24 miliony euro w 2008 r. i 28 milionów euro w 2009 r. nie zostały zatwierdzone z powodu sprzeciwu Wielkiej Brytanii wobec zbyt szybkiemu wzrostowi aktywnej roli Agencji [6].

3.1. Projekty/programy finansowane w ramach budżetu operacyjnego EDA

Proces inicjowania i ustanawiania przez Agencję badań naukowych i prac rozwojowych finansowanych w ramach części swojego budżetu obrazuje rys. 2. Jest to proces *Top down*, czyli tworzenie projektów pod zidentyfikowane luki w zdolnościach lub zgodnie z określonymi priorytetami EDA. Agencja, po zatwierdzeniu przez Radę Sterującą, może sfinansować określony projekt/program, jeżeli leży to wyraźnie we wspólnym interesie wszystkich uczestniczących państw członkowskich. Informacja o zamiarze ustanowienia projektu oraz możliwości zgłoszenia oferty na jego realizację przekazywana jest przez

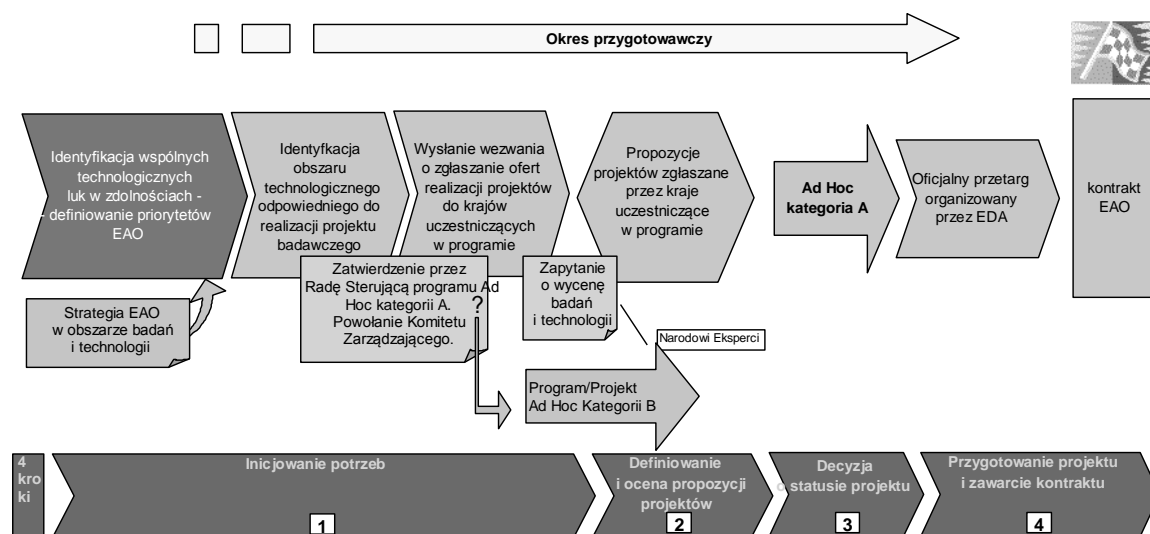
Agencję do wszystkich Państw Członkowskich. Wyłanianie wykonawców projektu odbywa się w drodze przetargu na podstawie wyboru najlepszej oferty. Kontrakty zarządzane są przez Projekt EDA i Oficerów Projektowych/Kontraktowych EDA. Rezultaty projektu wysyłane są do wszystkich Państw Członkowskich.

Rys. 2. Proces ustanawiania projektów finansowanych w ramach budżetu EDA

3.2. Projekty/programy *ad hoc* kategorii A

Realizacja wspólnych, międzynarodowych programów/projektów naukowo-badawczych w ramach Agencji jest możliwa również w jednej z dwu kategorii projektów *ad hoc*. Proces ustanawiania programu *ad hoc* kategorii A, podobnie jak w poprzednim przypadku (ust. 3.1.), jest procesem *Top down*. projekt/program jest tworzony pod zidentyfikowane luki w zdolnościach lub zgodnie z priorytetami EDA. Proces ten - droga od pomysłu po kontrakt, zgodnie z dokumentem założycielskim EDA [4] został przedstawiony na rys. 3. i opisany poniżej.

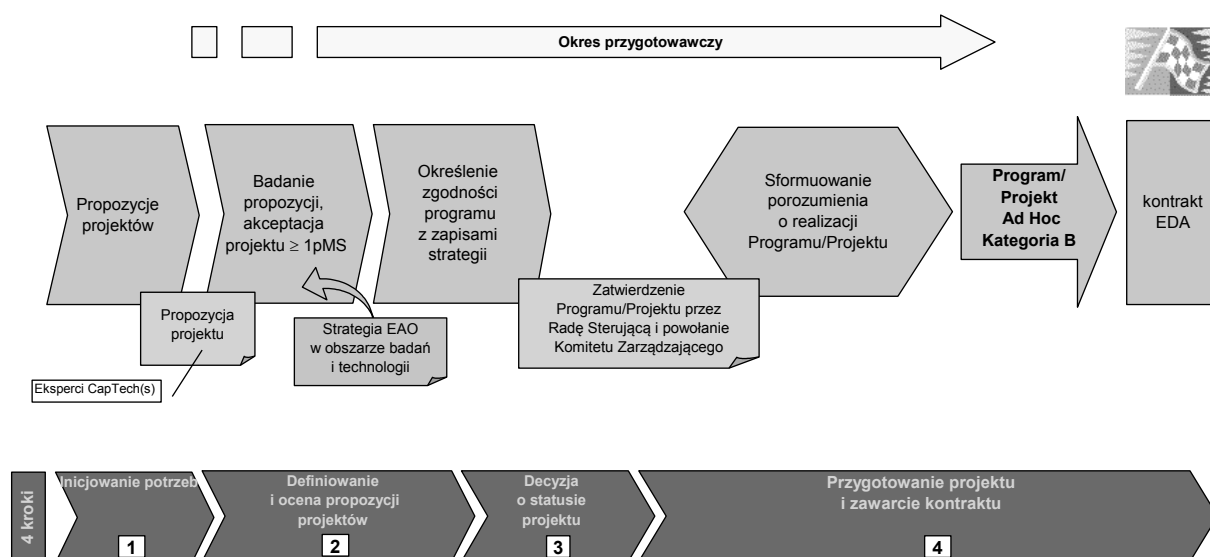
Rys. 3. Proces ustanawiania projektów kategorii A

Na wniosek jednego lub kilku Państw Członkowskich, lub Dyrektora Naczelnego EDA, Radzie Sterującej zostaje przedstawiona propozycja ustanowienia programu/projektu. Informacja o zamiarze ustanowienia programu/projektu i możliwości uczestnictwa w nim, przekazywana jest przez Agencję do wszystkich Państw Członkowskich EDA. W programie tym powinny uczestniczyć wszystkie Państwa Członkowskie, art. 20 [4]. Powołują one Komitet Zarządzający projektem, tworzą budżet, ustalają zasady zarządzania oraz uczestnictwa osób trzecich w projekcie. Podmioty realizujące program/projekt wyłaniane są w drodze przetargu na podstawie najlepszej oferty. Takie rozwiązanie daje duże prawdopodobieństwo realizacji programu/projektów przez najlepsze europejskie podmioty naukowe i przemysłowe. Należy zwrócić uwagę na fakt, że podmioty, które wygrywają przetarg niekoniecznie muszą pochodzić z państw uczestników programu/projektu. Kontrakty EDA sformułowane z uwzględnieniem zapisów w dokumencie [7] zarządzane są przez Oficerów Projektowych/Kontraktowych EDA nadzorowanych przez Komitet Zarządzający projektem. Rezultaty projektu wysyłane są do wszystkich państw uczestniczących w programie/projekcie. Do pozostałych państw przekazywana jest tylko krótka informacja o programie/projekcie.

W przypadku braku szerokiego zainteresowania Państw Członkowskich uczestnictwem w programie/projekcie *ad hoc* kategorii A, program/projekt może być realizowany w ramach kategorii B.

3.3. Projekty/programy *ad hoc* kategorii B

Proces ustanawiania programu/projektu *ad hoc* kategorii B jest procesem *Bottom up* (rys. 4). W ramach tej kategorii, preferowana jest realizacja programów/projektów istotnych z punktu widzenia osiągnięcia krajowych priorytetów w obszarze zdolności/technologii obronnych.

Rys. 4. Proces ustanawiania projektów kategorii B

W programie/projekcie *ad hoc* kategorii B uczestniczą tylko kraje zainteresowane. O zamiarze ustanowienia programu/projektu oraz o związanym z nim budżecie Rada Sterująca informowana jest przez ekspertów sieci CapTech lub przemysł. Dla zmaksymalizowania możliwości współpracy, informację o programie/projekcie Agencja przekazuje wszystkim Państwom Członkowskim. Informacja ta powinna zawierać opis zasad,

na podstawie których uczestnictwo w programie/projekcie może zostać rozszerzone. Każde Państwo Członkowskie może wyrazić chęć przystąpienia do programu/projektu. Jeśli w czasie jednego miesiąca Rada Sterująca nie postanowi inaczej, program/projekt staje się przedsięwzięciem realizowanym w Agencji. Każde Państwo Członkowskie, które w późniejszym etapie wyrazi chęć uczestniczenia w programie/projekcie, powiadamia o swoim zamiarze uczestników programu/projektu. Uczestnicy, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania powiadomienia decydują o udziale zainteresowanego.

Uczestnicy programu/projektu podejmują między sobą decyzje niezbędne dla utworzenia i realizacji projektu. Negocjują budżet, sposób kontraktowania, podział prac, uwarunkowania finansowe oraz powołują Komitet Zarządzający projektem/programem. O przyjętych uzgodnieniach informują Radę Sterującą.

Programy/projekty *ad hoc* kategorii B finansowane są z budżetu państw uczestniczących w programie/projekcie. Oznacza to, że dany kraj pokrywa w projekcie/programie koszty realizacji wynegocjowanych prac badawczych krajowego wykonawcy. Kontrakty EDA, sformułowane z uwzględnieniem zapisów w dokumencie [7] zarządzane są przez Oficerów Projektowych/Kontraktowych EDA pod kontrolą Komitetu Zarządzającego programem/projektem ustanowionego przez Radę Sterującą EDA i składającego się z przedstawicieli państw/uczestników programu/projektu. Rezultaty programu/projektu przekazywane są wszystkim państwom uczestniczącym w programie/projekcie.

4. PIERWSZY WSPÓLNY PROGRAM BADAWCZY EDA

Celem zwiększenia aktywności europejskiej w zakresie badań i technologii EDA przeprowadziła proces rozpoznania potrzeb technologicznych w obszarze: *Ochrona Wojsk*. Wygenerowano uzgodnione wewnątrz krajów technologie krytyczne, których realizacja rozpocznie się w 2007 roku. Intencją EDA jest, aby projekty wynikłe w ramach tego procesu mogły być realizowane w ramach zaproponowanego przez nią budżetu projektów *ad hoc* kategorii A.

Polska, podobnie jak Niemcy, na program badawczy *Ochrona Wojsk* zadeklarowała kwotę 10 milionów euro i stanowi - wraz z Francją zgłaszającą kwotę 12 milionów euro - grupę największych udziałowców tego programu. Oznacza to, że Polska będzie mieć wpływ na podejmowane decyzje. Wynika to z przyjętej formuły mówiącej o tym, że każdy kraj ma liczbę głosów proporcjonalną do wniesionej składki. Dzięki „silnemu głosowi” Polska będzie mogła umieścić w programie projekty, które są dla nas najbardziej interesujące. Po zakończeniu projektu, Polska będzie także współwłaścicielem nowych technologii, przydatnych dla wojska. Mowa tutaj o technologiach, które pozwolą poprawić obronę wojsk przed minami, środkami masowego rażenia, zdalnie wykrywać skażenia biologiczne, chemiczne itd.

Propozycje projektów złożone przez międzynarodowe konsorcja naukowo-przemysłowe powinny być zbieżne z przyjętymi Celami Technologicznymi. Wezwania do zgłaszania ofert na realizację projektów będą formułowane nie dla tematów, ale dla poszczególnych Celów Technologicznych (obszarów). Oferty zgłaszane przez konsorcja utworzone przez przynajmniej dwa podmioty z dwóch państw/uczestników programu lub reprezentantów małych/średnich przedsiębiorstw, ośrodków akademickich i pozarządowych instytucji, będą oceniane zarówno przez wewnętrznych (z EDA), jak i zewnętrznych ekspertów – kraje będą musiały wysłać swoich ekspertów. Wyniki zostaną przedstawiane do ostatecznej decyzji Komitetowi Zarządzającemu programem (*Management Committee*), składającemu się z przedstawicieli państw - uczestników programu. Po uzyskaniu listy kontraktorów EDA rozpocznie proces ustanawiania projektów i administrowania nimi.

Najlepsze oferty będą finansowane z budżetu programu w taki sposób, by była zachowana równowaga pomiędzy uczestnictwem finansowym i merytorycznym krajów.

5. UDZIAŁ OBRUM W PROGRAMACH/PROJEKTACH EDA

Realizacja przez przedstawicieli polskiego przemysłu obronnego, w tym również OBRUM, prac badawczych mających na celu osiągnięcie wiodącej roli w zakresie technologii strategicznych dla przyszłych zdolności w zakresie obrony i bezpieczeństwa może nastąpić uczestnicząc w jednym z trzech wyżej opisanych kategorii programów/projektów.

Ośrodek podjął działania przygotowawczo-organizacyjne w celu włączenia się do prac badawczo-rozwojowych w zespołach międzynarodowych. Od dnia 1 lipca 2006 r. został powołany w OBRUM w miejsce Zespołu, Dział Współpracy Europejskiej mający za zadanie między innymi bezpośrednio monitorowanie działalności Europejskiej Agencji Obrony w obszarze badań i technologii. Ośrodek przygotował i w dniu 6 września 2006r. przeprowadził dla Grupy Kapitałowej BUMAR konferencję pt: „Bezpieczeństwo i Obronność. Europejskie Struktury i Programy”.

Ośrodek ściśle współpracuje z Departamentem Polityki Zbrojeniowej MON w zakresie tematyki prac prowadzonych pod auspicjami EDA.

W fazie ustaleń organizacyjnych i negocjacji finansowych jest udział OBRUM w realizacji poniższych projektów:

- Ochrona Wojsk - *Force Protection (FP)* – program *ad hoc* kategorii A
- Bezzałogowy Taktyczny Pojazd Lądowy - *Unmanned Ground Tactical Vehicle (UGV)* – projekt *ad hoc* kategorii B

6. LITERATURA

- [1] Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie Zielonej księgi – Zamówienia publiczne w dziedzinie obrony COM(2004) 608 końcowy, Bruksela, 9.02.2005 r.
- [2] Bezpieczeństwo i Obronność - Europejskie Struktury i Programy: Piotr Wojciechowski, WB Electronics, Europejski Rynek Uzbrojenia – Dyrektoriat ds. Rynku i Przemysłu Zbrojeniowego, Materiały konferencyjne, MSPO Kielce 2006.
- [3] <http://www.eda.europa.eu/reference/ewp/ewp-2005-11-21.htm>.
- [4] Council Joint Action 2004/551/CFSP of 12 July 2004 on the establishment of the European Defence Agency, Official Journal of the European Union.
- [5] NATO Przegląd, http://www.nato.int/docu/review/2005/issue1/polish/interview_b.html.
- [6] <http://www.wprost.pl/ar/?O=96966>.
- [7] General Conditions, Applicable to Ad Hoc Research & Technology Projects and Programmes of the European Defence Agency.

EUROPEAN DEFENCE AGENCY

Abstract: This article presents main goals and objectives of European Defence Agency (EDA), its organizational structure and performance and tasks of particular EDA Departments. This paper also shows principles and mechanisms of financing joint cooperation projects or programmes run under the auspicious of Agency. An OBRUM activity in EDA research and development projects and programmes has also been shown.

Recenzent: płk Jan RYKOWSKI